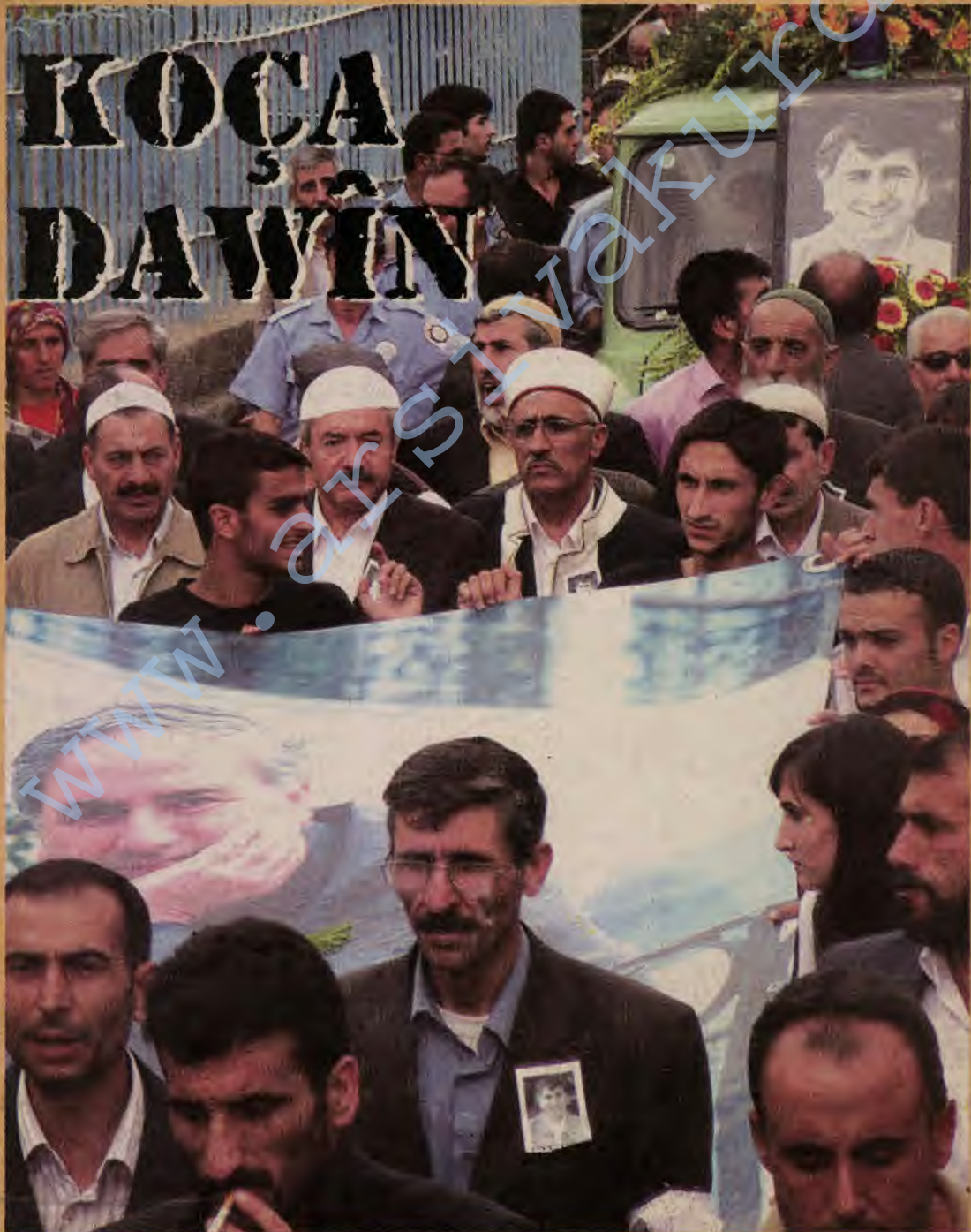

MULTİKÜLTÜ KURDİ ÇAVRES

“Koça Dawîn”

Piştî çûyîna te, em li hev civiyan û fikirin. Divê me çend name ji te re bişanda. Lê çawa, bi çi awayî? Belê bi dehhezaran kes, hatibûn cinazê te. Yê hatibûn tey, dost û hevalên te bûn. Gelek dost û hevalên te ji hebûn ku nikaribûn bihatina. Em, yê bi ber hewarê ve hatibûn, me xwest ku em nameyên xwe bigihjin rûhê te.

Ev hejmara taybet, di bin berpirsariya Selîm Temo hat amade kirin. Dost û hevalên te nivîsar şandin, Roşan Lezgîn û Şeyhmus Dîken wêneyên ku kişandibûn şandin. Ya watedar ew bu ku ev nameyên han bi Kurdî bûna. Peyre Feqiyê Teyran, xwe li ser gopale xwe xwar kir û helbestek ji te re şihand. Niha divê hûn li cem hev bin.

Di romana *Siya Evîne* de navê du beşa, “Li Ser Riya Koça Dawîn” e; beşa yekem û ya dawîn. Û roman bi vi awayî xilas dibe:

“Bi dû xire xirê re ji bédengiya ebedî. Ne nefes, ne deng, ne peyv, ne pejn û ne ji hîs. Perda bédengiyê bi ser her tiştî de tê kişandin. Her tişt wekî xewneke şevê, ji nişka ve, wînda dibe. Bi tenê bédengiya ebedî dimîne.

Bi tenê bédengiya ebedî.”

Di dilê me de jî, dengê te yê nermik û sivik dimînê kekê Mehmed. Tu dê her di dilê me de bijî.

ÇAVRÊŞ

Hejmar (Sayî): 1 - Sal (Yil): 1
www.kovaracavres.com
info@kovaracavres.com

Xalê Mihemed wextê tu çûyî

Wêne: Reis Çelik

FERZENDE KAYA

Xalê Mihemed wextê tu çûyî

Mem bi Dîclê re dipeyîve
Naçarî ji heysete diçû dût
Hemderî dibû digel şetê kûr
Kî: Ey şîbetê eşkê min rewane

Ehmedê Xanî

Xalê Mihemed wextê tu çûyî

Dest û payan ji berê zêde bikî, dê te bikim
Mislê hemmadê Ereb, herwekî şêx anî bi ser
Ehmed im, sine sîper pêşberî fîra felekê
De'wedare te me, îro tu ji dehlê were der!

Melayê Cizîrî

Xalê Mihemed wextê tu çûyî

Tenê roja dilê min çûye ava
Li ber çavên me dinya tarî ye îro
Bihar e dil niha zer bûye xanîm
Ne ew çax û bihar û war e îro

Cegerxwîn

Xalê Mihemed wextê tu çûyî

Kanî Derwêş, ka Herekol, ka Kepîr?
Ka zozanên bavê -Têlî ka kê bir?
Dibêjin ko Burca - Belek hilweşî?
Text û bextê Botiyan de ka geşî

Celadet Alî Bedirxan

Xalê Mihemed wextê tu çûyî

Ben
senden önce ölmek isterim.
Gidenin arkasından gelen
gideni bulacak mı zannediyorsun?

Nazım Hikmet

Xalê Mihemed wextê tu çûyî

Tutma gözyaşlarını
Onur da ağlar...
Bırak ykansın gökyüzü,
Lacivert, yeşil, altın
Işıkları günbatımın.

Ahmed Arif

Xalê Mihemed wextê tu çûyî

Ben kibriti çaktığım zaman
Hersey kırmızıydı yüzün olarak
Ben kibriti çaktığım zaman

Cemal Süreya

Xalê Mihemed wextê tu çûyî

“Ne şeymiş bu, bu dünyadan ayrılmak
Demir tarar gibisin bigün
Gözlerin arkalarda deryaya açılmak?”
Hadi bre gide gide dönmüşlüğüm
İyadesiz iyadeli tahütlüğüm
Seni bilem gide koydum, gidi ölüm!

Can Yücel

Xwedî O Mudurê Berpirsyar (Imtiyaz Sahibi ve Sorumlu Müdür): M. Zahir Sarıtaş

Editorê hejmara Koça Dawîn (Koça Dawîn sayîsî editör): Selim Temo

Wêneyên vê hejmarê (Bu sayînin fotoğrafları): Roşan Lezgîn, Şeyhmus Dîken.

Lijneya Weşanê ya Çavreşê (Çavreş Yayın Kurulu): Firat Cewerî, Selim Temo, Salih Kevirbîrî, Kawa Nemir

ÇAVRÊŞ, pêveka kovara MultîKultiyê yel (ÇAVRÊŞ, MultîKulti Dergisi'nin ekidir.)

Dê şer biqede, dê Mehmed bi dilrehetî razê

YAŞAR KEMAL

Ev yekem car e ku girseye-ke wisa mezin tê cinazê wêjewanekî. Hûn hemû sax bin. Mehmed her tiştê min bû. Ev zilam, zilamekî mezin bû. Bo Mehmed dê pirtûk bèn nivîsandin, dastan û helbest bèn nivîsandin. Di nav van dij-wariyan de nivîsandina şaheseran pêk anî. Dê Mehmed bibe bîbika çavê geleckî. Ez bi vê bawer im.

Mehmed, hosteyekê ku romana Kurdî ya nûjen afirandî ye. Roman çî ye, roman şaristanî ye. Romana Kurdî ya me Mehmed afirand. Ez bi eslê xwe Kurd im, lê ne nivîskarê Kurdî me. Mehmed nivîskarekî Kurdî ye. Karê xwe ji her kesî bêtir bir rêk û pêk anî cih. Riya romana Kurdî ya bi strîn vekir. Ev yek, ji çandê re tevînekeke mezin e.

Bi sedan salan bela hatin serê dastanên ku ji ser zimanê dengbêjan kêr nebûne û helbestên Kurdan ku delaliya wan bêhempa ye. Dema ber bi windabûnê ve diçûn, ha ji we re romana Kurdî ya dema me ku afirînêrê wê Mehmed e. Ev romanên Tirkiyê ne jî. Romanên Mehmed bo gelek zimanên dinê hatine wergerandin. Ew ê bi hewqasî jî nemîne. Ew ê ev roman bibin klasîk, bibin mîrata mirovatiyê. Serpêhatiya romanê ya Mehmed Uzun, dirêj e, têr û tije ye. Kêr mirov vê yekê dijin.

Li herêma ku Mehmed lê jidaybûye de, hema bêje her kes bi Kurdî dipeyive. Wêjeya Kurdî ya nivîskî, wêjeya gel li vê herêmê ber girtiye. Zimanê Kurdî zimanekî pîrr dewlemend e û helbestvanên mîna Melayê Cizîrî gihandiye. Di ser de, dastan, çîrok, gerandin û stranên Kurdî li vir tîn xwendin. Mehmet li axa herî kevn ya çandê jidaybûye, zimanê wî yê zikmakî bûye Kurdî, ew zimanê

Zimanê Mehmed zimanekî hosteyî û nû yê romanê ye. Ev zimanê fesîh mîna sêhrê li mirov dike, mirov di nav vê sêhrê de dimîne.

Anatoliyê ku pîrr dewlemend e. Mehmed bi qasî zimanê xwe hînê Tirki jî bûye. Zimanê Tirki yê gel ji pîrr dewlemend e. Dede Korkut, dastanên Koroğlu, helbestvanên mîna Yunus Emre û Karacaoğlan gihandiye. Mehmed Uzun xwe baş hînê zimanê devkî û nivîskî yê van her du gelan ji kiriyê, herduya ji xwe re kiriyê çavkanî.

Dema min romanên Mehmed Uzun xwendin, gelek matmayî mam. Yekem romana zimanekî çawa wisa bi hosteyî, bi zimanekî dewlemend û pêşkêti hatibû nivîsandin.

Bêguman di qabiliyeta Mehmed Uzun de para vê çanda berfireh heye. Bi ziman û wêjeya Kurdî baş zane. Peyre berê xwe da dinê. Ji çand û wêjeya dinê sîd wergirt. Mehmed, bi vî awayî bo zimanê Kurdî dibê dîrokek. Zimanê Mehmed zimanekî hosteyî û nû yê romanê ye. Ev zimanê fesîh mîna sêhrê li mirov dike, mirov di nav vê sêhrê de dimîne. Wisa fesîh nivîsandin, karê hosteyan e. Teswîrên wî, bêyî mirov pê bihesîne, bi zimanê dastanan hatiye honandin. Di taswîrên xwe de gihîştîye şeweyên nû yê xwezayê. Xwezaya romanên wî, mîna dastanên mezin sivik û dewlemend e. Romanên wisa ku bi zimanê Kurdî, yanê zimanê herî kevn yê Mezopotamîyê hatiye nivîsandin, bo geleckî kêfxweşî û şadî ye.

Wî, kevirê bingeha zimanê romanê yê Kurdî daniye. Ev rûmet ya wî ye. Di vê demê de afirandina zimanekî nû yê ro-

manê, karekî hêsan nîne. Mehmed Uzun, ji bin vî karê giran, bi eniya hildayî derketiye. Piştî vê destpêka bişeml, dê di zimanê herî kevn û dewlemend yê Mezopotamîya de romanên mezin derkevin holê.

Tiştê ku mirovahiye li mirovatiyê dike, berî her tiştî çand e. Di dinê de çu çand zirarê nade çanda din. Her çand, ya din diwejîne. Kes ji vê yekê seh nake. Çand hevûdu nakujin. Çand hevûdu zêde dikin, diwejin, dewlemendtir dikin. Yên bi vê nizanin, çanda xwe dikujin. Çanda ku qedexê dikin ji dikujin. Ev bela cahiliyê ye. Di welatekî de curbicuriya çandan, dewlemendî û mezintayîya wî welatî ye. Ya ku jê seh nakin, fehm nakin ev e. Roman û kesayetiya Mehmed, dewlemendiya mirovatiyê ye. Ev mirov kip li ser piyan maye. Her car li dijî şer derketiye. Di hemî jiyana xwe de, bi gotin û berhemên xwe li dijî şer derketiye.

Çi dibê bila bibe, kî dijberî bike bila bike, dê Tirkiyê bigihîje aşitiyê. Ez jî ji vê yekê bawer im. Dê di demeke nêz de, ev şer bi aşitiyê bi dawî bibe. Dê Mehmed di gora xwe de bi dilrehetî razê. Bo berdewama şer, tu sedem nînin. Ji wan kirî ku ev şer, leyistek e. Tu kes nikare sedemekî bibîne. Dê yên ku şer dixwazin bela xwe bibînin, ne gelên me.

Wer. Selîm Temo

Me vê gotarê, ji rojnama Radikalê wergirt (14 Cotmeh, Yekşem). Lê xuya ye ku gotar hatiye birrîn. Di heman kartî de wergera ku di Azadiya Welat de weşiyabû jî kêr bû.

“Li Goristaneke Amedê”

SELİM TEMO

Dîroka rewşenbîr û xêrxwazên gel, ku bi janên kûr xemilîbû, rahişt milên te yên bêrûh û bi ser xwe ve kişkişand. Mîna Memdûh Selim Begê ziravbihîstyar, her wekî te nivîsandibû: “Bi dût payîza jiyane re koça dawîn” bi rê ket.

Dema nûçeya barkirina te bi hevokekî bi ser malperêkê ve dawerîbî, êdî ne wextê rawestîne bû. Diviya ez/em bigihîştima te, min/me tu bidîta. Di germeke ku biranînên wê bi havîneke dijwar re hebûn, li kolanên bajêr li trîmbêlê bikirê geriyam. Piştî du satean em bi rê ketibûn. Di teyba trîmbêlê de kaseta Ahmet Kaya, ya bi navê “Gururla Bakiyorun Dünyaya” hebû. Kaya û Kotan, ewên ku bi keserkûrî li dût û dûtîya welêt, di nav neçariyeke kûr de, bêwar, bêkes û bêdeng koç kiribûn, çûbûn.

Êdî warên ku di nav xemgîneyê de zer dikirin, li pey me diman. Heta şev, mîna keserê di ser me de hat. Min, Xwedê negiravî, dev ji çixarê berdabû, lê tew! Êşa te, bi tevzînokên giran ber bi dilê min ve diherikî. Min zanibû ku li çol û beyarên welêt, şalûr û bilbil li dor kaniyên sîmîn divênîşin. Êdî rûh û canê te, dê di neqeb û rêçikên zozanan de bifûriya.

Te heta şanik û hucreya xwe ya dawîn li ber xwe da kekê min ê delal. Lê kansêr, mîna beranekî xurt, li ser mêrga canê te diçêriya. Roj bi roj, kêlî bi kêlî ber bi dil û canê te ve dimeşiya. Lê mîna ku tu dê hezar salî bijî, xwe ji bo vegotin û romanên nû amade dikir. Vêca ne yek û dido, şeş heb.

Yek ji wan, meşa Mele Mistefa bû. Tu li Başur pergî yekî ku beşdarî vê meşê bûbû

hatibû. Heta te şêwe û teknîka vê romanê jî dîtibû. Yek ji wan, romana Melayê Cizîrî û Feqiyê Teyran bû. Yek mamosta, yek şagirt. Gelo ew ê çi kekekek ji vê têkiliyê derketina. Yek ji wan, romana Diyarbekir bû. Romana bajêrekî ku li benda pênuşekî bû. Yek ji wan, romanekê Kirmanckî bû, ango Zazakî. Te zêdetir xwe dabû ser Kurmancî. Lê Kirmanckî jî mîna keserekî di dilê te de mabû. Yek ji wan, “Heviya Auerbach” bû, ku te navên beşên romanê jî danîbû. Ya şeşem, romana Melayê Bateyî bû.

Dema em gihîştin Diyarbekira şewitî, şev nivê şevê bû, milên min diariyan, çokên min diqurifin, serê min gêj dibû. Diviya me te çawa bi çengên xwe yên germ himbêzkiribû, wisa bi kefên destên xwe yên bêcan bi rê bikira. Di wê darbesta te ya sivik de, kul û keserên giran hebûn. Li ser milên me siviktayî, di nav dilê me de giraniya şîne. Êdî baxçeyên

Yên bo te hatibûn, yên bo xwe hatibûn!

Ciwanên çavres, gundî, karmend, siyasetmedar, dost, heval û hogir, malbat... Êş û şîn, ne tenê ya/yê mirî ye! Dayikên ku ji ser heta piyan şîn û girîn bûn ji hatibûn.

Hema bila ji wan re cewetek hebe, ji wan malên xwe yên nîvtarî dibezîyan û bi kolanên ve diketin.

Hevselê jî li pey me man, çemê Dicleyê jî. Vêca ew ê kortejê ji ber nexweşxaneyê ku tu lê hêsanbûbûy dest pê bikira. Ax hewar, dilêmino, gula civata lo, destmala destê xorta lo?

Yên bo te hatibûn, yên bo xwe hatibûn! Ciwanên çavres, gundî, karmend, siyasetmedar, dost, heval û hogir, malbat... Êş û şîn, ne tenê ya/yê mirî ye! Dayikên ku ji ser heta piyan şîn û girîn bûn ji hatibûn. Hema bila ji wan re cewetek hebe, ji wan malên xwe yên nîvtarî dibezîyan û bi kolanên ve diketin.

Tenê sê sal û niv kekêcan, tenê sê sal û niv, min li dergehê te ilmê te jiber kir. Sal 2004. Dema apê Yaşar Kemal, got, “Min bangî Mehmed jî kiriye, dixwazim hûn hev nas bikin”, êdî şûr simbêlê min nedibirî. Li lobiya hotêlekî, di rojê Gulana rengîn de, tu hatî. Porê te sipî, mîna zîv bû. Tu dibişirî. Hema kî çi bigota, tu dibişirî.

Heta, di wê hevdîtina dawî de ji dibişirî. Me fotografekî te yê dibistana seretayî anîbû. Kak Ekremê dostê te fotografê te danî ber te û ji heneka re got, “Dizek ketiye mala me Mehmed, ev fotograf ji berîka wî ketiye. Tu wî nas dikî?” Tu xemgîn bûy. Em haş bûn, me nexwest rondik ji çavên te yên delal biherikin. Yek ji civatê, ji nav serê xwe qariya: “Tu mezin î Mehmed Uzun!” Te

got, "Na, ev gel mezin e!"

Em gihîştin astgeha dawîn;
serê kopekî ku berê xwe dabû
çemê Dicleyê û bedenên
Diyarbekir. Dema hin kesan
rondikên xwe dibarandin, em
li pey dareke hinarê ketibûn.
Dara hinarê. Hinek sebir bike,
("seburî", ji qewlî Goranan
ve), dema Adar mîna keçikeke
bedew ji xewneke sar hişyar
bibe, ew ê çavî û avzê bi
çoşeke xurt bipengizin. Ew ê
dengê çemê Dicleyê, dengê
Celadet, mam Sefo, Stêr û
Evdal bilind bibe. Te dengê
jibîrbûyîyan anî zimên. Dengê
te nayê jibîrkin, êdî
xewnerêşk qediyân. Va ye min
helbesta dawîn ya Bateyî anî û
ji te re dixwînim:

Ji Çirya Paşiyê Pê da
Ji çirya paşiyê pê da
Melayê Bateyê kanê
Sefer kêşa bi Miksê da
Li ser weqtê zivistanê

Zivistanê evî yolê
Evî beryê evî çolê
Mijê avête derdolê
Xwinavê girtî kêstanê

Xwinavê girtî nesrîne
Cemed çêbû li sewline
Çirya me tê ji bo asmîne
Zerî nayêne seyranê

Zerî tèn û diyar nabin
Coşil tèn û sitar nabin
Çi cindî tèn siyar nabin
Bûye tarî li kolanê

Bûye tarî û zulmate
Sir û serma ji nû hate
Yeşîn kanûn eda hate
Binêrin dax û kovanê

Binêr daxa me êxsira
Xezam zer bûn rezê mîra
Reyhan barî di avê da
Reyhan barî di eywanê

Perîşan in li hingorê
Ji Comerza gola jorê
Mecalêd Berçela borî
Zerî nayêne seyranê

Belê, zerî nehatin seyranê, lê
hemû gel li vir e. Bi dilên xwe, bi
hestên xwe, bi rondikên xwe.

Na, tu mezin î kekê mino,
oxir be, oxira te oxira xêrê be!

LAL LALEŞ

XVII-KATIB/ MU/THOTH

Te neqand kurmik ji nava herfan. Li dara dîrokê te
navê çend
ferewna çep û rast nivîsî. Çerxa salnameyê şikest li
ba dîroka
darîn.

Katib bo kurm nekeve darê yarê dax bide
Katib dilê daxbûyî tu yî zimanê lalbûyî tu yî
Tu tu yî de ka bang li evînê bike wê li te vegere.

Çûn guher e.

Debxên yarê bi ava miriya bişo. Şoya evînê kengîye?
Katib tasa ku diya min pê bi serê min dekeve di her
serşuştinê de
Li sînga cêza genimê sorgul dikeve û tûrikê sofiyê
dilsafî de difetise.

Mirin gewher e.

Berxwedan Jiyan e!

SEYHMUS DÏKEN

*"Hevalê Eziz
Êdî tu çare tune, min û çayin li ber me ye
Eger em testîm bin jî, qebara me minin e
Em jî li ser niya herwanê şehîda ne
Em hevûdu hambêz bikin,
Heqê xwe jî hev ne helal bikin"*
Mehmed Uzun / Destana Egîdeki

Ez dibêjim qey, dema em gotina "Nivîskarek beriya mirina xwe çi dibîne?" bo Mehmed Uzun, ku di 11 Cotmeh 2007an de ji nav me bar kir, bipirse, divê mirov ya herî rast bibêje: Qet nebe tiştinê ku di van sî salên dawîn de bo gelê xwe kiriye, ji alî gel ve hat pejirandin, gel lê xwedî derket; hemî tiştinê ku dîtina wan lazim bû dît, çavên wî li paş neman. Heke

minakên ve kirinê jî nîn bû û ew ê di listeya kiryarên dinê de bê nivîsandin. Helbet ev nesibê şexsê Mehmed Uzun e û jî aliyê edebiyata Kurdî ku rê lê vekirî ye, ve watedar e.

Heke rîkin mimkûn bûya, heke rîya tolhildan û pêvçûnê hebûya, bê xîlaf, digel hêrsa kesên ku mirinê qadîrê mitleq dibînin, min ê li dijberê melayiketê Ezraîl helwest bigirtina. Min ê bigotina, "Lawo, qey karê te tunebû jî xeynî rûhsitendina Mehmed Uzun?"

Ez û wî, me timikî hevûdu didît. Di hevdîtinekê de, ji min re vê gotibû, "Şeyhmus, gelê Kurd pîrr bêsîhûd e", peyre lê zêdekiribû: "Va tu dibînî, Yılmaz (Güney) di

Swêdî tedawiyê birrîn. Resmen dev ji min berdan û min teslîmê mirinê kirin. Lê ez ê teslîmê melayiketê mirinê nebim. Min biryar da ku werim Diyarbekir." Min got, "Baş e, em jî vê yekê dixwazin, lê bela rewşa sihheta te me cisaret nekîr ku em pêşniyarî te bikin. Madam tu dipejirînî, ser ser û çavan, çi pêdivî hebin em amade ne, Diyarbekir li benda himbêzkerina te ye."

Di êvara 13 Tirmeh 2006an de, hate Diyarbekir. Ji me xwestibû ku em ilama kesî pê nexin, lê ji du hezaran zêdetir kes li Firokgeha Diyarbekir civiyabûn. Hema bi peyabûna xwe re, di ambulansê de got, "Ez ne jî bo mirinê, bo jiyanê hatime vir." Bi rastî, di nêz de yan dereng, ewî jî bi dawiya nexweşinê zanibû. Lê di jûra

Kîjan hogir, nas û hevalê xwe bidîtina, "Emê li ber xwe bidin, jî vê zêde çare nîn e!" digot. Lê, jî aliyê din ve her kesî bo dawiya bişewat xwe amade dikir.

Mehmed Uzun, piştî nexweşîna wî beylû bû de, beriya were Diyarbekir li Swêdê, di demeke kin şûn de bimiriya, bi ihtimaleke mezin ew ê bêyî dîtina wê xwedîderketina ku hema bêje ne nesibê tu nivîskarî ye biçûna û ew ê çavên wî vekirî bimana. Lê piştî di Tirmeha 2006an de hat Diyarbekir û li wê xwedîderketina mezin ku bêyî lihevkirineke polîtîk yan rantperst bixwe bixwe çêbûbû nihêrt, çavên wî tije bûn, wiha got: "Ava xwedîderketina gel ev e!"

Îro li pey wî kî çi bibêje bila bibêje, gotina herî rast ew e ku, Diyarbekir û gelê Kurd, ya ku li Mehmed dihat kirin,

wextê xwe yê herî berhemdar de, ji nav me bar kir çû. Ahmet (Kaya), ew lawê me yê dilodîn, birûmet eşkere hat înfazkirin. Û vaye ez! Di dema ku li dijî zoriyan bi ser ketim, di dema ku min romanên xwe yên herî girîng di mêjiyê xwe de pêşnûme kir, Xwedê qehra xwe lê bike, li vê nexweşîna zalim, xedar û xayîn ya herî sawdar elqîlîm. Heyf e, ev gel bi rastî jî pîrr bêsîhûd e".

Di sala 2006an de, ji Nisanê bigre heta Tirmehê, Mehmed li Swêdê, ez li Diyarbekir, em gelek caran bi telefonê peyivîn. Dawiyê de, di serê meha Tirmehê de li min geriya û got: "Tewaw, dibêjin êdî heta virê ye! Doktorên

nexweşxanê de, her car li qada Dağkapiyê, ew sûrên ku ji dema Romayê mabûn temaşe dikir û ev gotina ku gelek jê hez dikir li himber diwarê nivîna xwe daleqandibû û her car dianî zimên: "Berxwedan Jiyan e!"

Heta çû ser dilovaniya xwe berxwedêrî, biryardarî û hêviya xwe ya ji jiyanê qet wînda nekîr. Kîjan hogir, nas û hevalê xwe bidîtina, "Em ê di ber xwe bidin, jî vê zêde çare nîn e!" digot. Lê, jî aliyê din ve her kesî bo dawiya bişewat amade dikir. "Evqas bes e", digot, "ma em ê li dinê sing bikutin! Gelek incax hewqas kare li mirovekî xwe xwedî derkeve. Min viya bi çavên

xwe dît, besî min e!” Pêrgî kî bihatina, digot: “Diyarbekir, kaniya şifayê ya Mezopotamya Jorin e, mîna hûn dibînin, bû şifa min jî.”

Hevdîtina me ya dawîn, bi ceweta kovara *Mesele* ku ji alî Osman Akınhay ve hatibû şihandin çêbû. Min rahişt taximê kovarê, tevî pirtûkên ku ji alî Weşanên Nûbihar ve hatibûn çapkirin, rabûm û çûm mala wî. Ez û Lal Laleş, em çûn jûra wî ya ku bihna xwe lê berdida. Me qederekî suhbet kir. CD ya Xaçaturyan li ser bû, mê lê gohdarî kir. Got, “*Dema min Bîra Qederê dinivîsand, min her car li Xaçaturyan gohdarî dikir.*”

Peyre got: “*Kürt Şiiri Antolojisi ya Selîm Temo* ku di nav weşanên Agora de derketiye, karekî gelek mikemmel e. Jê pê ve, *Mor Mûhûrtler* ku ji aliyê Weşanên Lîs ve hatine çapkirin û çirokên pênc nivîskarên Tirk yê jin (Oya Baydar, Leyla Erbil, Sema Kaygusuz, Jaklin Çelik û Müge İplikçi) bi du zimanî pêşkeş dike jî pirtûkeke gelek baş e. Ez bi karên wisa kêfxweş dibim, divê dema ez ji vê nexweşîne xilas bûm, bo her yekî nivîsek binivîsim.”

Peyre em rabûn, derketin. Du roj şûn de jî Mehmed çû.

Di van rojên dawî de, dema ez *Bir Romanin Hatira Defteri* dixwînim, dibînim ku di vê pirtûkê de gelek caran hevoka “*ez pîrr westiyam*” û gotinên mîna vê bi kar tîne. Tu dibê qey xwê bo mirinê

amade dike. Jixwe di romanên xwe de bi şeweyên cihê gelek caran qala mirinê dike, dibe ku ew haziriyên mirinê bin.

Niha ez têdigihêm ku du tiştan gelek bi awayekî mikemmel amade kiriye: Min ya pêşî di saxiya wî de jê re gotibû. Di *Tirmeha 2006*an de, li banokeyê nexweşxaneya ku lê dima de, “*Dîwana Siyasetê*” hatibû li dar xistin. Hemî tevgerên nû û kevn, yê xwedî alîkar yan yê bê xwedî alîkar, mîna ku tu hisabê wan bi hev re tunebe, wan şer û pêvçûnên xwe jibîr kiribûn û li kafeya nexweşxanê li dor heman maseyê rûniştûbûn, bi xwîngermî li hevûdu dinihêrtin û “*li ser Mehmed*” dipeyivîn. Mehmed Uzun hatibû Diyarbekir û tu dibê qey hemû Kurdan li hevûdu anîbû. Ew aşitiya nav Kurdan ku gelek pêdiviya gelê Kurd pê hebû, bi saye û ceweta wî ava dibû. Dema min vê yekê jê re got, wisa pê kêfxweş bû ku mirov nikare bi peyv û hevokan bîne zimên.

Divê ji bo li xwe mikûr hatineke şexsî re destûr hebe. Piştî Mehmed vejeriya Diyarbekir, min zêdetir nêziktaî ber bi Kurdî ve da. Diviya êdî zêdetir bi Kurdî bipeyivîma, min vê kêmasiyê di rûh û canê xwe de zêdetir hest dikir. Ev yek jî, bi hatina Mehmed Uzun di jiyana min de guhartinek bû û min jî Mehmed re jî behsa vê yekê kiribû.

Di van rojên ku piçek be jî

bi xwe ve dihat de, rojekê hat bîra min ku, dema li Swêdê bû û bi dawiya nexweşîne hesiyabû, qala wesiyeta xwe kir. Hingê gotibû, “*Dema ez mirim, dixwazim ku sê kes li ber serê min bipeyivin; Yaşar Kemal, Ahmet Türk û Şerafettin Elçi.*” Ez di wan rojan de zêde li serê nese kinim. Lê bi mirina wî re bi vê kitekitê hesiyam ku, bi çûyîna xwe re jî mesajeke watedar dabû. Diviya Kurdan cudayîtiyên nav xwe bidana aliyekî. Ev yek jî, hazirîya wî ya duyem bû.

Gotineke Kurdan ya bi nav û deng heye, dibêjin: “*Ga dimre çerm dimine, mêr dimre nav dimine.*” Belê, wêjevanekî egît diçû û li pey wî ji dinê re navek û wêjeyekê nûjen dima. Tu dibê qey, alimekî wateya karê wî ji me re digot: “*Hûn xwe nas kin, hûn xwe nas.*” Û dumayika vê, ji alî dehhezaran kes ve dihat dabêşkirin: “*Cangorî û hembûşîn, qelemşor û ronakbîrê nemir Mehmed di dilê me da ye.*”

Gelê Kurd ê wefakar û cefakar, mîna zanibe ku ew di çî rojên zor de meşiyaye û derbas bûye, wî hilanî ser milên xwe û veşart. Dema Mehmed çû, ew nivîskar û rewşenbîrên Tirk, ku her car digot “*li bal min in*”, ne li wir bûn. Ji xeynî yek didoyan ne li wir bûn. Gel wî di rêwindiya wî ya dawîn de wî bi rê kir. Mehmed bi ijdan û rûheki hêsan çû. Mîna destpêkirina pirtûkeke ku heta niha nehatiye nivîsandin. Hêvîdar im û dixwazim ku ciwanên Kurd bi berhemên edebî yê mikemeltir şûna wî tije bikin, da ku Mehmed jî, di warê xwe yê nû, ku li çemê Dicleyê, li “*On Gözlü Köprü*” ya 1500 salî, li Çiyayê Kırklar, li Geliyê Ben û Sen û li Baxçeyên Hevselê dinihêre de, li bin siya dara hinarê ku ji Qetîneya gundê wî hatiye de, di nav dilrehetiyê de razê...

Wer. Selîm Temo

ŞENER ÖZMEN

Dawiya meha Kewçêrê, Diyarbekir 2007

“**E**z Kurd im, ji
Tirkîyê me. Ji
Swêdê me.

Skandinav im, gerdûnî me...
Bi sê zimanan dinivîsim û
nivîsarên ku bi zimanên din
hatine nivîsandin, dixwînim.
Romanên xwe bes bi Kurdî
dinivîsim, ceribandînen xwe bi
Kurdî û bi Tirkî, qurtegotarên
xwe jî bi Kurdî, bi Tirkî û bi
Swêdî...” Ji pîrsa yekem î Jean
Claude Hussais re weha bersiv
dide nivîskarê gewre di
hevpeyvînekê de. Û di
hevpeyvîneka dîtir de jî –ya bi
Ronî Alasor re–, helwîsta xwe
ya rewşenbîrî –ku misoger jî
kevneşopa (yan jî tecrubeya)
humanîzmê têt–, bi minakeka
bibandor nişan dide: “*Di dema
desthilatdariya Todor Jikové
dîktator de, di gel ku ez di
réveberiya Yekîtiya Nivîskarên
Swêdê de bûm jî, ez li dijî
çihêdîtî û zordestiya ku li
hember Tirkên Bulxarîstanê
dihate meşandin, derketim. Ez
li gel rewşenbîr û nivîskarên
Bulxar xebitîm, da ku Tirk
mafên xwe yên mirovî û
azadiyê bidest xî.*” Belê,
miroverwerê Kurd Mehmed
Uzun 11’ê Kewçêrê li Amedê,
Ameda ku Uzun ji xwe re
kiribû wargêh, Ameda ku
Amediyan jî wî re kiribû
jîngêh, Ameda ku kahniya jîn û
vejîne; “*kahniya heyata însan,
zayîn; kahniya evîn û
evîndariyê, zelaliya zaroktiyê,
westa kalbûnê, kêf û henkê,
best û çoşê, şeng û şongê,*

Mehmed Uzun
“çalakiya nivîsandinê”
wek erkeke (wacibeke)
etik dîtiye, ew gelê
ku bi sedan sal di
bin zordestiyê de
maye (û hê jî wisa ye)
û zimanê jîbûrbûyî ya
wî gelê ku bi sedan
sal pûte pê nehatiye
kirin, rûmet û hêjahiya
wê ya meşûyî bi
dirêjahiya asimilasyonê
hatiye şikestin, kirêtkirin,
dewixandin...

*xebat û lebatê, şer û pevçûnê,
kîn û nefretê û mirin û
kuştinê...” (Hawara Dicleyê)*
çû ser dilovaniya xwe. Li gel
pîrseka hinavsoyê çû: “*Çima
însanên der û dorên Firat û
Dicleyê, tevî ku ew bindest in,
evçend li dijî hev in, evçend
gora hev vedidin?*” Bi beşdariya
hezaran Kurd, bi çepik û
tilîliyan çû. Wesiyeta xwe, bi
devê Biroyê Dengbêj anî zimên
û paşê çû: “*Wesiyeta min li we,
gava dengê min hate birîn, ne
bi tenê dengê ava Dicleyê, divê
dengê dengbêjen nûgihîştî jî
bistrê, dengê pîrejinan
binehwirîne, dengê kalmêran
bibêje.*” (HD)

Ji bilî ewçend romanên
dengvedayî, Mehmed Uzun di
warê hunera romanê de jî
bêşik, wek teorîsyenekê bi
pergal, hûr û kûr xebitiye. Min
bibexşînin, min qet bawer
nedikir ku ez dê rojekê jî
pênûsa nivîskarekî Kurd (di
wan rojên seqemgirtî de helbet
piraniya Kurdan wek min

Mirina nivîskarekî rind

difikirîn), rê û rewş, şêwe û
awa, teknîk û zimanê hunera
romana gerdûnî bixwînim û
ezê jî wan şîrove û vegotinên
xwerû sûd bigrim. Ma pîrs jî
ne ev e gelo? Nebawerî,
nebaweriya min, nebaweriya
me. Mehmed Uzun di pirtûka
xwe ya bi navê “*Bir Dil
Yaratmak*” de taybetî li ser jî
nû ve afirandina romana Kurdî
(wek mîsyonek, wek
helwêsteka etik, lê ne îdeolojîk
yan jî partîzanî) bi girîngî
radiweste. Nexasim li ser
bikaranîna zimên, –di vî warî
de jî ne bi parastin yan jî
berevaniya Kurdiya çêkirî bi
rengêkî tundrê, zir-
neteweperest (mebest jî
Kurdiya çêkirî ew e ku
xwendevanên Kurd jî wan
berhemana hîç tiştêk tenegehî,
Kurdiya heyî jî jî bira bikin),
sazkirina ferhenga romanê,
helbijartina bêjeyan û
dirûvandina (transforma)
jêderên civakî (civakzaniya
Mehmed Uzun), folklorî
(dengbêjen Mehmed Uzun) û
dîrokî (Memdûh Selim Begê
Mehmed Uzun). Ji ber ku
roman, “*hunera civakên vekirî
ye. Zimanê romanê, zimanê
civakên takekesbûyî ye.*” (M.
Uzun) Ji ber ku roman,
“*şoreşa herî baş û gewre ye ya
ku bi zimanekî têt çêkirin. Ew
zimanê ku xwe gehandiye
romanê, şoreşeka mezin
lidardixe.*” (M.U.) Di gelek
hevpeyvînen xwe de Mehmed
Uzun, dema ku behs’î romanê
vedibe, bi rêkekî lehengên
mîtolojiyê jî bi bîr tîne,
mîsyona xwe bi van navên pîr-
giran destek dike, wek
Hekabeyê kurê Hektor, Keyê

Troja Priamos, Odysesus, lê di gel çend tembihan: *"Em di zemanê Hektor û Akilius de najîn. Her tişt encax bi pîvekên xwe tê afirandin, her beşek hunerê encax di warê xwe de geş dibe."* (M.U.) Geşbûn ji helbet, *"encax bi hilweşîna bîr û boçûnên ne demokratîk û ne azadîxwaz mimkun e."* Ango, *"terqîkirina îdeolojiyên tundrê û totalîter, da ku bi vî awayî Kurd xwe di jîyana rewşenbîrî-wêjeyî de bi pêş bixin."* (M.U.)

"Jîyana rewşenbîrî", ev têgeh (konsept) di kêşeyîyên *"wêjeyî-rewşenbîrî"* Mehmed Uzun de xwedî ciheki taybet e. Helbet wek her tiştekî ew rewş ji girêdayê siyasetê ye. Li ser vê mijarê Uzun, ji ramyarên Dibistana Frankfurtê (wek Adorno, Horkhemier, Benjamin û Marcuse) dûr nafikire û berê rexneyên xwe yekser dide jîyana çandî ya Kurdan. Di van rexneyan de Uzun, *"modern e"*, ji ser ramana modernîst dipeyive, gava ku minak ji wêjeya cihanê dide navê Shakespeare, Dante, Cervantes, Xanî, Puşkin, Tolstoy, Proust, Joyce, Mann, Broch, Canetti, Singer, White, Steinbeck, Hemingway û Andriçê ku ji bo ziman û wêjeyên xwe wek *"kanon"* hatine pejiwandin, rêz dike û nivîskariya xwe jî, nivîskariyeka girêdayî angoyê *"angaje"* dibîne. Rengê wê girêdanê jî diyar dike ku ew ne girêdaneka îdeolojîk e. Wek me li jor ji behs kir, Mehmed Uzun *"çalakiya nivîsandinê"* wek erkeke (wacibeke) etik dîtîye, ew gelê ku bi sedan sal di bin zordestiyê de maye (û hê jî wisa ye) û zimanê *jîbîrbûyî* ya wî gelê ku bi sedan sal pûte pê nehatiye kirin, rûmet û hêjayiya wê ya mêjûyî bi dirêjahiya asimilasyonê hatiye şikestin, kirêtkirin, dewixandin, di gel vê

trajediya nedîtî Mehmed Uzun bêyî ku kesek, dorhêlek yan siyasetek jê re nişan bide, bi tena serê xwe (erê, bi tenê) di zindanên Amedê û pêre pêre di jîyana kambax a mişextiyê de (salên Swêdê) li hember jîbîrkirinê, tevî hemû kêmasî, bedbînî û nedîtîyên xebateka bêhempa, dişet bibêjim ku jorî-mirov daye. Di vê serboriya epîk de Mehmed Uzun, di jûrê xwe ya piçûk a xebatê de guh li dangan, dengên windabûyî, dengên berze, dengên ku hatine birrîn û birinbûyî dibe; car caran bi xwediyê dangan re dipeyive, pişkek jê têt kirin, *"mescela hûn bi kê re dipeyivin?"* (Semra Somerson, Express), dibê *"Ehmedê Xanî."* Minak ji *Mem û Zînê*, ji *Siyabend û Xecê dide*, girîngiya keveşopa devkî, destkevtiyên civaka xwe, dewlemendiya zimên her û her destnişan dike. Bawer im, nivîskarên biyanî jî ji bîr û boçûnên Mehmed Uzun sîd girtine û digirin. Ji ber ku ewçend hêja ne, ewçend zelal in, birûmet û giranbiha ne gotinên wî.

Îcar, bare nivîskarên heyî û yên mayî û yên nû dest pê kirî, diyar e ku piştî vê çûna bêwext û bêbext girantir bû. Ne hewceye ku em tembîha li wan *"û li xwe"* kin, giş jîr û zana ne, lê divê ji bîra nekin; Uzun ne bi tenê ji layê peyv û gotin û deng û rengan ve, lê ji aliyê dil û hinav ve jî pir dewlemend û comerd bû. Hezkiriyên Uzunî nefsiçûkiya wî nişan didan. Ew bi xwe jî di temamê jîyana xwe ya wêjeyî de wek şagirteki nûgheştî, bimeraq û biheyecan kar kiribû. Pesndayîn û peyvên bicoş ji rexnegirên giregir re hêla bû û hind...

Wek peyva dawî, me nivîskarekî rind wenda kir, Uzun ji nêva me çû. Her wekî ku ziman aşitiya xwe berze kir, çemê Dicleyê dengê xwe.

FEQIYÊ TEYRAN

MÎHACÎR

Ez dengbêj im hatim vira
Heta hebin dengê mîra
Ezê binivîsim ser kaxeta
Ne diçim dêra ne mizgefta
Çolê biminim ez bêcil
Ezê bikim hawar û gazî
Çiqas biminim hêsr û tazî
Dil ji halê wan dilerizî
Qeder ê bê rojek diyar
bê gotinê navê min ê jar
Metha bidin car bi car
Lawê bêjin bi kitêb û zar
derbas bin rojên xefûr
bên rojên qenc ên kibir
Xwe re bidin ra û tevdir
Hêsr nebin ber zilma mîr
Gul ê rabin bihar bihar
Mêrg ê şîn bin mîna her car
Avên kaniya bizên zelal
Ê tune be Feqiyê dilsar
Lê ez diçim xortên cahil
Hez bikin gerek e şer bikin timê
Hez bikin hûn jî jin zaro ahil
Pêşiya mîra pêşiya zilmê

Piştî Mehmed Uzun*

KEMAL VAROL

Bêguman pirtûka Mehmed Uzun ya ku wî di nav girseyên mezin yê xwendevanên da naskirin, *Bîra Qederê* ye. Uzun, di vê romana xwe de çîroka xizmetkarê zimanê Kurdî Celadet Alî Bedirxan, ku ji Tirkîyê heta Suriyê didomand nivîsîye. Pêşî çîroka trajîk ya Bexirxaniyan ku alfabe ya Kurdî ya îro Kurd bi kar tinin amade kiribûn, kovarên wêjeyî weşandibûn û pirtûkên gramêrê amadekiribûn li pêncê xist. Ev romana wî li dora îmajê bîrê çû û hat; li dora tarîtiya bîrê, li dora qedera bîrê. Di jiyana nivîskarî ya Mehmed Uzun de, bêguman cihêkî fireh yê Celadet Alî Bedirxan hebû. Him belê ku eynî aqubet hatibû serê wî jî, him jî belê ku çîroka nivîskariya wî ya bi heman aqubetê ve paralel hebû: Bo zimên xizmetêke piralî, ser de israrekî de derbarê zimanekî de ku heta wê rojê kevneşopîya wê ya nivîskî bêjiyan mabû û xwendevanên wê kêmbûn, li himber van jî jiyaneke derketiyê ku buhayê wê giran bû.

Her nivîskari, mîna daketina bi nêv bîrê ve ye. Karekî ku bi tarîtiya wê bîrê ve, bi tirs û

xofa wê bîrê ve, lê zêdetir jî bi sêwirina hêviya dîtin û rast hatina tiştan ve girêdaye. *Bîra Qederê*, piçek jî qala vê yekê dikir: Kevneşopîya nivîskî ku tu bikî nekî dernediket holê, di civateke negihîştî de serpêhatiya reşenbîrê Kurd ku dixwest kevneşopîya nivîskî bivejîne. Çîroka reşenbîrê ku dixwest avê derxîne û parve bike. Ew reşenbîrê ku di dawiyê de jiyana wî di bîra ku hilweşîya de tewaw bû...

Mîrov kare bibêje ku jiyana Mehmed Uzun jî ya hezkiriyên wî, ya Bedirxaniyan ne cuda bû. Pêşî ew sirgûniya nêzî bîst salî ku mirov nikare xwe li ber bigre, di vê sirgûniyê de li benda belavbûna romanên rawestî, bi sebra rûniştina kevneşopîya romana Kurdî rawestî û di vê helwesta han de, li dûrî mînaqaşeyên politîk yê serkî de mayin. Mehmed Uzun ne tenê li himber bêtamûliya di derbarê zimanê Kurdî de rawestîya, bi mînaqaşeyên di nav Kurdan ve jî mijûl bû.

Sala par, dema kansêrê li canê wî da û hat Tirkîyê, daxuyaniyek dabû ku, dilê mirov disot: **"Dema min seh kir ku kansêr im, qet ne heyrîm!"** Belkû ev yek, jî wî nivîskarê ku jiyana wî di

Li derve baraneke gur,
mîna devê çêr dibariya.
Gelek westiyabû
Mehmed Uzun. Xwest
ku nêzî şibakê bibe û
piçek be jî bêhna xwe
berde. Hiagê min bîra di
baxçê pirtûkxanê de bû û
devê wê hatibû girtin
şanî wî da. Eynî mîna
lehengê *Bîra Qederê* ku
hemû jiyana wî li dora
bîran derbas bûbû...
Zêde tiştêkî negot.

nêv sirgûn, bêtamûlî û bêvintiyên de derbas bûbû, lomeyêke tenik bû bo gewdê wî. Lê ew lome, di nêv demêke kin de bû sedemê kêfxweşiyê gelek mezin. Zimanekî ku ne xwediyê kevneşopîya romanê bû, yanê zimanê Kurdî tevî kevneşopîya devkî kir û jê azmayîşeke nûjen ava kir. Mehmed Uzun, beriya mirina xwe, dît ku girseyên fireh qîmet dan vê cehda wî. Roja cinazê wî, jî gelek dorhêlan mirov li hevûdu civiyan. Di kesayetiya wî de razdarî hebû. Ez bawer im, ev nivîskarê humanîst, dê bi vê yekê gelek kêfxweş bûbe.

Me berî deh salan hevûdu naskir. Roja Mehmed Uzun jî sirgûniyê vegeyriya Diyarbekir û bi xwendevanên xwe re hevpeyvînek li dar dixist û pirtûkên xwe îmze dikir, ez jî li wê derê bûm. Min dixwest pê re hevpeyvînek çêbikim. Min romana *Bîra Qederê* xwendibû û bêguman gelek di bin bandora wê de mabûm. Min bara rojê lê temaşe kiribû û bûbûm şahidê sebr, bêrikirin û dilgeşîya bîst salan ya nivîskarekî. Pirtûkxane wisa qerebalix bû ku me bo hevpeyvînekê tu derfet nedît. Bi saetan li benda valabûna salonê rawestiyam, lê cyb e eyb. Ew ê êvarê jî Diyarbekir biçûya Stenbolê, jî wir jî biçûya Swêda ku gelek nivîskarekî Kurd himbêz kiribû. Hindik mabû ku firoke rabe, em derbasî jûrêkê bûn, hingê min got ku em ê nikaribin hevpeyvînekê çêbikin, ez ê dîtinên xwe binivîsim. Li derva ba-

raneke gurr, mîna devê çêr dibariya. Gelek westiyabû Mehmed Uzun. Xwest ku nêzi şibakê bibe û piçek be ji bihna xwe berde. Hingê min bîra di baxçê pirtûkxanê de bû û devê wê hatibû girtin şanî wî da. Eynî mîna lehengê Bîra Qederê ku hemû jiyana wî li dora bîran derbas bûbû... Zêde zîstekî negot. Fêhm kiribû ku ez çî dibêjim. Bîst sal şûn de hatibû Diyarbekir û li ber devê bîrekê bi xwendevanên xwe re peyivibû.

Heke her nivîskarî lêgerîna bîrekê be, daketina wê bîrê be, rewşa nivîskarên Kurd her car diwartir bû: Berî her tiştî diviya mîna her nivîskarî bîrekê bidîtina, peyre daketina wê bîrê, lê didawiyê de di wê bîrê de dîtina bîreke dinê! Mehmed Uzun di jiyana nivîskariya xwe de, li bîrên Mezopotamya ku ji zû de miçkiyabûn geriya. Bi zarafetê mezî, bi kesayetiyêke humanîst ya seyr, bi nefsbîçûkiye-

ke ku mirov matmayî dihişt... Cîvakên windabûyî yên Mezopotamya, efsaneyên wan civakan, wan dengên windabûyî, çîrokên xurt yên dengbêjan bi wêjeya nûjen re, bi zîmanek ji zîmanê herî kevn yê Mezopotamya gihand hev. Dê wî hêj li vî karî bidomandina. Lê jiyana wî têr nekir. Bo me hemîyan bîreke ku ava wê ya xêrê ye, hişt!

Wer. Selîm Temo

* Ji 22. hejmara (26 Cotmeh-5 Çîriya Paşîn 2007) *Kitap Zamani* hatiye wergerandin.

BIRCAN DEĞİRMENCI

Wa mirin, tu bimiriyayî!

Xwedawo, beke perê te tunebe em bidin Ji xwe re saet bistine Wisa bêwext hezkiriyên me nebe

Mirin... Tu çîqas giranî, ne gewdê me karê te hilgire, ne dilê me. Dema tu tîy, çawa her tiştî radiwestîni, me di nêv bêdengiyê didewîstîni. Hemî rê û rêzan ser û bin dikî, qeweta me tune em li dijî te li berxwe bidin. Kijan sîleh kare te bikuje? Hemî wate yekoyeko wînda dibin. Tu radibî hezkiriyên me ji nêv me dibî, dengê herwarên me yên naflê nabihîstî.

Rojeke tavîn ya payîzê bû, demsal 16 Cotmeh 2006an nişan dida. Di telefonê de li dengê Şeyhmus Dîken yê hêvidar û kêfxweş godarî dikim. Seyda, mizgîna hêsanbûna Uzun dida, ew ê ji nexweşxanê derketa. Bo niha be ji li dijî êşikê serfiraz bûbû. Diyarbekir wî himbêzkiribû, bi ruhê xwe yê berxwedêr bo wî bûbû mertal, li hember wê nexweşîna ku mirov nikarê navê wê bilêv bike, yek û sifir ketibû pêş. Di hinava min de helecaneke, di heman katî de hêviyek vejîya. Di heman rojan de diya min ji li dijî nexweşîne li ber xwe dida. Ew roja ku wî anîn Diyarbekir, bo min jî bûbû emsal. Gelo min diya xwe ji bianiya, ew warê ku lê jidayibûbû dê kêfxweşiya wê ya jiyane zêde bikira? Çend car min xwest ku wê binim, doktoran destûr nedan.

Saet 11lan de, tevî doktorên xwe, mîna şervanekî derket hizûra me. Dr. Adem Avcıkıran, digot ku ew ê tedawiya wî êdî li malê bidome. Dema dora wî hat, bi hiseke mezîna ya mînetê got, "Ez qurbana ve bim!" Evîna gelekî bû ku wî kip li piyan dihişt. "Qeweta we min di şerê jiyana û mirinê de bitenê nehişt." Û gotibû ku dixwaze romana Diyarbe-

kir binivîse. Nexweşxana ku di dilê Diyarbekir de bû, li Daxqapiyê. Bîrê û bedenên bajêr li himberê mirinê bûbûn çeper. Her roj bi sedan kes serî li wî konê ku li qadê hatibû vergirtin dixist. Di wê deftera ku bo wî hatibû dayîn, bi pênûsên xwe bo ku pênûsa wî nekeve rêzîkan dinivîsandin. Dayikan bi duayên xwe, dengbêjan bi stranên xwe can didan Mehmed.

Dema ez ji nexweşxanê derketim, di hinava min de kêfxweşiyêke bêtarîf hebû. Nexwe hêvî her hebû, nexwe moral bo wê nexweşîne li rastî ji yekeyek bû. Êrê, êdî biryara min misoger bû, min ê diya xwe bianiya. Lê nebû, ew xebera reş, kêfxweşiya başbûna Uzun di qirika min de hişt. Mirîna bêbav di heman saetan de li deriyê diya min xistibû. Nivê can û gewdê min bi xwe re biribû bin erda reş. Pelek ji pelên payîzê weşandibû. Êdî roj çûbû ava, rengê bajêrê min gewr bûbû. Her tiştî wateya xwe wînda kiribû, peyv kêma mabûn. Nexwe mirin li ber serê me bû, hewqas nêzi me bû. Encax bi windakirîna hezkiriyên me, bi tama wê şerbeta tahl haya me jê çêdibû. Min êşa xwe, bo ku tu car neyê jîbirkirin, di qûncikekê dilê xwe de veşart.

Jiyan (dibe ku ya herî xirab jî ev be), digel hemî tiştî didomîya. Ava Hamrawatê ya li wî aliyê bajêr ku bûbû dest û piyên wê çînara mezîna bûbû derman. Ji nû ve xwe digihand jiyane. Dixebitî ku romana Diyarbekir binivîse, di sîhmeta heval û hogiran de bo vî gelê wefakar evîn û mînetê xwe dianî zimên. Deng, zimên û ijdanê gelê xwe bû dîsa. Tedawiya wî didomand di vî navberê de. Li ber wan derbên ku li pey hev dihatin, bi taqeta xwe ya dawîn li ber xwe dida. Mirin wî neditirsand, neyeta wî ew bû ku li piyan derkeve pêşiya wê.

Di nav de salek derbas bû, dîsa rojeke Cotmehê, xebera reş bi telefonê hat. Diyarbekir, Mehmed Uzun wînda kiribû. Em hema wêga gihîştin Zankoya Tîbbê. Xeber rast bû, êdî tu tişt çare nedikir. Ya ku ji destê me dihat, ev bû; divê me bi merasîmeke ku li pênûs û nav û dengê wî dihat bi rê bikira. Roja ew roj hat, hemû hezkiriyên wî di nêv cil û bergên reş de, ku simbolê mirinê bû, li ber nexweşxanê bûn... Ew nivîskarê ku di hemî jiyana xwe de siyaseta aşîtiyê dişopand, bi xêliyeke spî ku rengê aşîtiyê bû, pêçayî û meyitê wî di nêv kulîlkan de mîna here dîlanê xemilbû. Dema wî anîn ber Mizgefta Mezîna, girêkekê kete qirika min, mîna ku qet dernekeve. Dem rawestiyabû êdî. Dil disotiyana, êş bêtarîf bû. Romannivîsê hoste, bi welatê stêrkana ve dihat birêkirin. Rola wî ya di sehneya jiyane de tewaw bûbû. Bazaltê Qerecxadê ji nav dest û tîlîyên me şemitibû û diçû. Rondik dibûn lehî û tevî çemê Dîcleyê dibûn. Dîcle bo Uzun diqariya, sûr, tu dibê qey ji heşmeta xwe gelek tişt wînda kiribûn. Kevirên reş yên bajêr, li ber wî serê xwe tewandibûn. Uzunê ku ne tenê nivîskar bû, di heman katî de siyasetmedar û întelektuel bû, di wesiyeta xwe de xwestibû ku Yaşar Kemal, Ahmet Türk û Şerafettîn Elçî di merasîma cinazê wî de biaxivin. Di wê jiyana xwe ya ku bi derbiderî derbas bûbû de, xwestibû ku Kurd di alî fikirê de cihê bin jî bibin yek. Bi çûyîna xwe re xwesteke diyalogê anibû zimên. Êdî di welatê ku bo wê pertûkan nivîsandibû de sirgûn nîn bû. Li alîkî Çiyayê Kirklar, On Gözlü Köprü, li aliyê din bi sûrên Diyarbekir bûbû cîranê Vedat Aydın, ket neyê xwe ya ebedî.

Sozêkê Amedê heye bo te: "Tu bi dilrehetî razê nivîskarê me. Dê murekêba te ziwa nebe, dê pênûsa te her binivîse."

Wer. Selîm Temo

Dostaniyek e dûr û dirêj a edebî

MUHSÎN KIZILKAYA

Sala 1992 bû. Min li filme "Dilketî", ku naveroka wê romana Margaret Durasê hatiye avakirin, temaşê kiribû û li Kolana Îstiklalê ve dimeşiyam. Du kes nêzîkî min bûn, bi nav li min kirin. Yek ji wan Umît Firat bû. Yê din kesek cil û bergên xweşik, qam dirêj û hev hatî bû. Kêm qise û zidetir guhdarî dikir. Umît, me bi hev da naskirin. Ew kes Mehmed Uzun bû. Bi naskirina kesek wesana ez dilxweş bûm. Ez bawer im, ew jî bi vê yekê kêfxweş bû.

Di eslê xwe de, min Mehmed Uzun nas dikir. Min hinekî xwe li hemberî wî deyndar dihesiband. Ev naskirin, bû alîkar ku ev deynê xwe sivik bikim. Navê Mehmed Uzun, li Tirkîyê di salên 1970 de, mîna xortek şoreşger ku nêzî Kovara Rizgarî bû, di hate nasîn. Paşê jî, bi rêvebirîya kovarê û mecbûrbûna derketina derveyî welêt û penabertî têt.

Min, heta sala 1990î, wî baş nas nedikir. Piştî zanîngehê, min li Stenbole dest bi karê rojnamevaniyê kir, ez gelek caran pergî navê wî bûm. Piştî vê li ser kar û xebata wî ez hîni gelek agahîyan bûm. Belê, wî li hember hemû astengan, bi îrsar romanên bi kurdî dinivîsî. Lê mixabin min çî romanên wî bi dest nedixist. Min bi tenê ceribandina wî a dirêj ku di kovara "Birikim" e de, di bin nava "Welatê Xerîbiyê" (Bir Hüzündür Ayrılık) hatibû weşandin, xwendibû. Nivîsa wî pir bala min kişand û min bêtir nêzîkî wî kiribû...

1991de bi destê Turgut Ozal, hinek qanûnên li pêşîya zimanê kurdî hatin guhertin. Bi wan guhertinan, her ne tene, lê pîrsa kurd, bi aliyê çandî jî xwe da berê pêş û

rojeya Tirkîyê dagirkir. Ev guhêrtin, qedexekirinên li ser kar û xebatên çandî sivik kiribû. Ji ber wê yekê, rêya qisekirinê jî aliyê çandî ve jî vehebû.

Heviyek çêbûbû. Bi carekî re, jî pir alîyan tevgerê çandî xwe da der. Gava rewşek wesana çêbû, jî bo nasandinek pîralî a kurda min û Halil Nebiler pêşniyazek bir jî birêvebirîya rojname re. Pêşniyaz hate pejiwandin. Me bi gelek kesan re peywendî danî û çavkaniyên ku hene raçav kir. Nivîs di bin navê "Dünden Yanna Kürtler"

hatibû amadekirin. Di vê rezenivîsa me de, gava ku em giştin beşa romanê, min nivîs di bin sernivîsa "Romana kurdi hê nehatiye nivîsîn" de weşand. Di esle xwe, min xwest ku bi vê yekê ev romannivîskare tirk rexne bikim ku çîma nebûne alîkarê romana kurdî. Nivîsa min şaş hat fehmkirin. Gelek xwendevanan, bi taybetî nameyêke ku jî hepsê hatibû, ez bi nezani gunehkar dikirim û bala min dikşand ser romanên Mehmed Uzun. Wê demê navê Mehmed Uzun li nik min bu xwedî wateyek mezin. Paşî ew rêzenivîs di gel nameya wî xwendevanî ve, mîna pirtûkekê hate çapkirin. Bi vê kirinê, min hinekî dixwest ku ez izra xwe bixwazim. Lê ev têr nedikir. Min dixwest ku ez vê nezanbûna xwe li pêşberî Mehmed Uzun jî binim zimên.

Belê, wê roja ku min û

Dostaniya me bere xwe fireh kir û bû hevaltiya edebî. Her cara ku ew jî Swêdê dihat, em bi saetan rûdiniştin û me qala edebiyatê dikir.

Mehmed Uzun hevûdu nasî, min qala vê çiroka xwe a jorî kir, lebhûrîna xwe xwest. Wê rojê, heta derengê şevê em bi hev re man ê me suhbetek xweş kir.

Cara duwemî me hevûdu 1992de li rojnameya Ozgur Gundemê dît. Ez berpirsiyarê rojname yê çandî bûm. Vê carê me hevûdu baştir dinasî. Min pirtûka wî ya "Siya Evîne" xwendibû, wî jî baştir min naskirî bû. Piştî romana Erebe Şemo, "Şivanê Kurd", Siya Evîne romana duwemî bû ku min bi zimanê xwe xwendibû. Jiyana Memdûh Selim Begê bû ku pênçî salen bi xweşî û nexweşîyan derbaz kiribû, himêz dikir.

Belê dostaniya me wesana dest pê kirî bû. Piştî re, vê dostaniyê bere xwe fireh kir û bû hevaltiya edebî. Her cara ku ew jî Swêdê dihat, em bi saetan rûdiniştin û me qala edebiyatê dikir. Pêşketinên edebî, projeyên pêşerojê jî xalên suhbetên me bûn.

Mehmed Uzun, pêşketinên edebî li cîhanê jî nêz ve raçav dike. Gelek romannivîsên navdar nas dike. Ji ber vê yekê di her suhbetên me de, min jî dîtînen wî sûdên mezin girtin. Dostaniya min û Mehmed Uzun, paşê dirêjî eclaqetên nivîsar û wergervaniyê bû.

Mehmed Uzun, ne kesekî bizavker e. Ev mirovê edebiyatê ye. Di roman û ceribandînen wî de, kesek nikare peyveke agresîf bibîne. Wî cihê xwe, bi çeka herî giring a edebî û bi zanebûn, di pêvajoya vejîna çanda Kurdî de hilbijartiyê...

ABIDIN PARILTI

A herî xerab ew e ku mirov mecbûr bimîne telefona heval û hogirekî, dost û birayekî ji telefona xwe reş bike. Paşê mirov mecbûr dimîne navnişana wî/wê jî ji defterê derxe. U gava ev tişt her go zêde dibin wê demê mirov pê dihesa ku hema bi zû di nav sala de derbas dibe. Ew kes derketiye ji jiyana we weke go qet çenebûbe. Berê wî/wê mirovên din jî çûbûn ji xwe. Weke we ew rojên xweş û şad nejiyabe. Hûn bi hevve negîhiştine tahma, "qazandîbî", we behsa kitêba nekiriye, web i hevve şarap tahm nekiriye, ji eynî nivîskarî hez nekiriye û hûn bi vê kêfxweş nebûne... hiş dijmin e êdî... dijminê we... Her go hûn bixwazin ji bîr bikin hişê we wê êşê ji were bîne... Lê dîsa jî mirov dizane ku herkes bi şopên derbasbûnê riya xwe dibîne û bi windabûnên xwe dijî.

***

Ez nikarim bêjim Mehmed Uzun wefat kir. Lê ez dikarim tenê bêjim Uzun çû... tenê çû... Gava min bihîst Mehmed

Rêwiyê riya dirêj UZUN

Ez nikarim bibêjim Mehmed Uzun wefat kir. Lê ez dikarim tenê bibêjim Uzun çû... tenê çû... Gava min bihîst Mehmed Uzun çû, ev gotinên ha di serê min de derbas bûn...

Uzun çû ev gotinên ha di serê min de derbasbûn... Ev deh sal e me hev nasdikir lê ev çend salên dawî nezakatiya me berfireh bû... herdem rûken bu...

Gava nexweş ket jî ez neçûm serdana wî. Ji ber ku çahvê min barnedibû ku ez wî di wî halê nexweş de bibinim... Mîna ku di rojên zarokatiyê de qehremanekî mirov hebe û ew qehreman têkeve halekî nexweş û hest û baweriyên mirov jî birije erdê... min ew di wî halê de bidîta ezê teketama rewşeke xirab u xeyalîkeştî... min nedît.

***

Lê ez û çend dostê xwe çûn cenaza Uzun... Ez şaş mam... ji bo çî ewqas însan hatibûn vê cenazê... mirov ji bo çî ji gund û bajarên xwe, ji malên xwe derketibûn û dabûn rê hatibûn cenazê... ma nivîskarek ji bo xelkekî ewqas bi qîmet bû? Ez dizanim ev pirseke mezin û zahmet e... lê pirseke girîng e û divê bê bersiv kirin... gelek kesên hatibûn xwendin û nivîsandin nizanibûn, xwiyabû kitêbên Uzun nexwendibûn, lê ji bo çî lê xwedî derdiketin?

A din di civata cenazê de helbet mirovên qamerahez ji hebûn... ev kes çendîn navdarbûn jî bê qamera nikaribûn bimeşyan... qamera diçû ku rûyê wan ê şuştî jî bi hemî paqijîya xwe li wir amade bû... Bijî ji wan re ku di rojên ewqas xemgîn de jî bi serfirazî xwe nişan didan...

Lê a herî bala min kişand û ez êşandim yek jê ew bû ku nivîskarên esiltirk ji bilî çend kesan nehatibûn... lê gava Uzun li jiyane bû ez baş dizanim ew nivîskarên gewre herdem li der dora wî bun...

***

Uzun di wasiyeta xwe de xwestibû sê kes bipeyivin. Yaşar Kemal, Ahmet Türk û Şerafettin Elçi... ev xwestekeke simbolîk bû. Uzun gava çû jî dixwest kurd bibin yek û bi ronîyekê bimeşin...

Piştî cenazê dilê me şikestî, xemgîn em vejeriyan... lê Uzun li welatê xwe, di nav axa xwe de ma... êdî ne surgûn û derketî bû... li welatê xwe di nav heval û hogirê xwe de bû...

Hûn mirovekî cara dawî çawa bibinin wê herdem di xewn û xeyalên we de di wî halê xwe de bimîne. Di xeyala min de rêwiyê riya dirêj Uzun wê herdem zindî u rûken bimîne...

Yekî zêde: Mehmed Uzun

METÎN KAYGALAK

Divê payîza 98an be, li Îstîklalê, li şûna kevn a Pirtûkxana Medyayê, Abdullah Keskîn me bi hevûdu da naskirin. Hema wê gavê em ketin suhbetekê ku ji *Bîra Qederê* ber bi bîra min ve vezeliya. Suhbeta ku li ser metafora bîrê hûr dibû, me ber bi lehengên romanên ku me xwendibû ve biribû. Ji Calvino heta Beckett, ji Capote, ji Sadiq Hidayet heta Yusuf Atılgan, min bi carekî navan jimartibû; dibe ku romannivîs û çiroknivîsan bala wî kişandibe, bi hevokê ketibû navbera gotinê min: “Tu helbestvan î, va bû qederek ku tu qala romannivîs û çiroknivîsan dikî.” Min ji xwest ku bibêjim, ji zaroktiya min ve miraqa min li ser romanên e, bi taybetî ji jî romanên şoreşvanî pêş de ketiye, esas min her dixwest bibim romannivîs û filan, lê ewî destê xwe yê rastê mîna nermahiya pejirandinê dirêj kiribû û bi gotina hevokê mîna **“Min dîwana te xwend, baş e ku te helbest nivîsiye”** bîra min taltîf kiribû. Ewî ji pirtûkên helbestan re digot *dîwan*. Belê, ji ber ku helbest, dîwan bû. Ev yek, helwesteke Rojhilatî bû. Piçek bi şermezarî, piçek ew quretiya veşartî ya zêdehiya min î zarok hatibû di nav rûyê min de rûniştibû. Hinarokên min, bûbûn azayê şermoke yên rûmetdariya min.

Dibe ku payîza 2004an be, li Beyoxlu Ocakbaşiyê, em tevî Metîn Kahraman rûniştibûn. Em bara şevê ketibûn kûriya suhbetê û mîna dardarokê ji muzîkê bigre heta wêjeyê çûbûn û hatibûn. Ê, du Kurdên Zaza dîtibû, qet texsîr nekir û got ku diya wî Zaza ye û baş bi Zazakî zane bipeyive. Û ew ê bi Zazakî dastanekê

Em tevî Metîn Kahraman rûniştibûn. Em bara şevê ketibûn kûriya suhbetê û mîna dardarokê ji muzîkê bigire heta wêjeyê çûbûn û hatibûn. Ê, du Kurdên zaza dîtibû, qet texsîr nekir û got ku diya wî zaza ye û baş bi zazakî zane bipeyive. Û ew ê bi zazakî dastanekê binivîsiya. Êw Mehmed Uzun bû, heke bigota ez ê bikim, ew ê bikira.

binivîsiya. Êw Mehmed Uzun bû, heke bigota ez ê bikim, ew ê bikira. Di dawîya şevê de me tûrekê avêt, ji serî heta binê kolana Îstîklalê, me piçek kurtepiştên wêjeyê ji kir, peyre em çûn bufeyên serê kolanê û me bi vexwarina ava gîzêrê şevê bi dawî anî. Yek ji wan taybetmendiyên wî yên bandorker ev bû; dema mirov pergî hev dibû, dixwazi bila di nav de meh an sal derbas bûbin, bi wê bîra xwe ya metelhiştî, suhbeta berê bi kîjan peyvê xelas bû be, bi heman peyvê dest pê dikir. Dema mirov pê re diket suhbetê, mirov hest dikir ku digel ku li Swêdê dijîya jî, îlahîm mola wî li van deran bû –jixwe divê wisa bûya jî, ma qey em li benda tiştêkî din bûn! Ew kesê ku xebatên we dişopand, camêrê wêjeyê, zilamekî delal, dilgermiya kekekî dîr ku çavên wî her car li ser mirov bû.

Dema ji Swêdê bê ser û bê çav vergeriya, ez ji mîna dost û birayên ku hezkiriyên wî bûn siwar bûm çûm Diyarbekir. Ez û Kemal Varol, em bi hevûdu

re çûbûn ew jûra wî ya ku li Dağ Kapiyê dinihêrt. Ew îma ku di rûyê Muhsîn Kızılkaya de bû, mîna kevirekî di hinava min de rûnişt. Nexwe kekê Mehmed êdî mêvan bû. Lê bi wê biryardariya xwe ya Sêweregî bo mêvanên xwe hevokan digot: Kurdî, Mezopotamîk û mîna her car dilxweşkir...

Ji temaşa Diyarbekir ya ji Çiyayê Kırklarê pîr hez dikir. Me niha te ji hewşa Mizgefta Mezin ya bikeser di nav wan selayên ku her car mirov diarin ber bi Deriyê Mêrdînê ve bir. Bo temaşekirina Bexçeyên Hevselê, Pîra On Gözlüyê û Dicleya ku te diparast.

Te ji dît, her kes hatibû, gel tev li wir bû; ew zîlamên Perwarî, bi wan erbanciyên di destê wan de ber bi dîlana te ve dimeşyan... Her kes yek zêde bû ew roj; piçek Memdûh Selîm Beg, piçek Biro, piçek Rewşen Xanim; pîranî Mîr Celadet û dengbêjên herî delal yên umrê te...

Wer. Selîm Temo

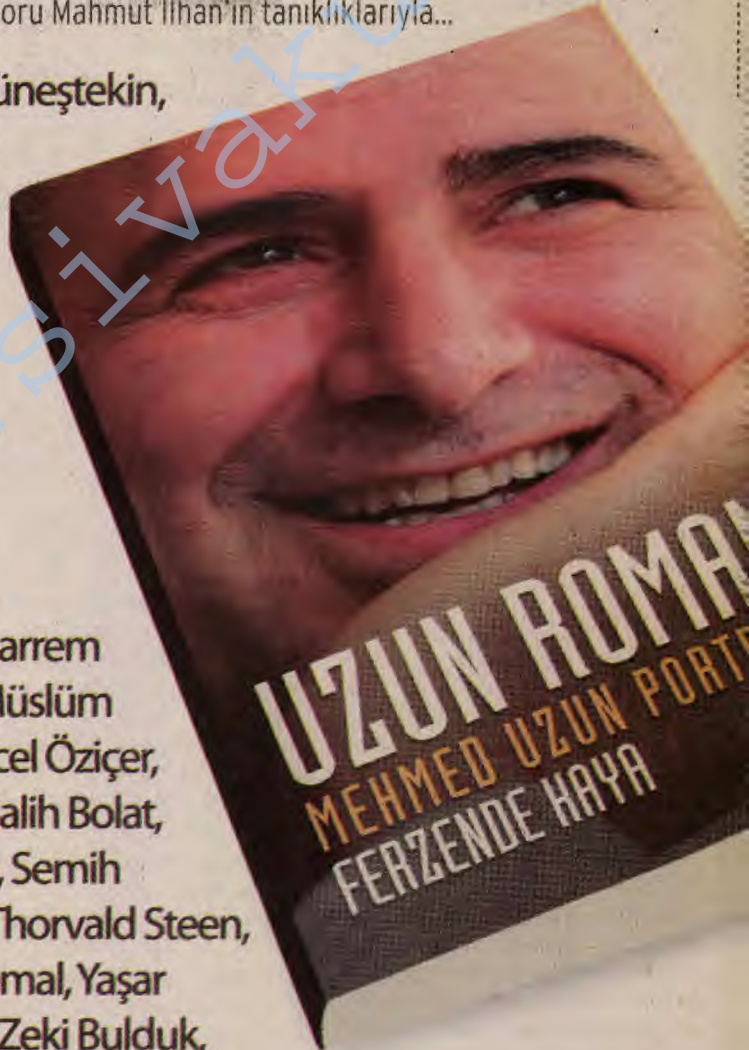
UZUN ROMAN

MEHMED UZUN PORTRESİ

FERZENDE HAYA'nın
kaleminden...

Eşi Zozan Uzun, kayınpederi ve amcası Celal Uzun, çevirmeni, bacanağı ve arkadaşı Muhsin Kızılkaya, kardeşi Mahmut Uzun, arkadaşları Fırat Cewerî, İbrahim Güçlü, Adem Avcıkıran, Keya İzol ve doktoru Mahmut İlhan'ın tanıklıklarıyla...

A. Ömer Türkeş, Ahmet Güneştekin,
Ahmet Öz, Ahmet Tulgar,
Ahmet Uzun, Abidin
Parlıtı, Berat Günçikan,
Canip Yıldırım, Evrim
Alataş, Hacı Akman,
Hasan Cemal, Hrant Dink,
İsmail Beşikçi, Keya İzol,
Mehmet Zahir, Melih
Pakdemir, Taner Akçam,
Mıgırdıç Margosyan, Muharrem
Erbey, Muhsin Kızılkaya, Müslüm
Yücel, Necmiye Alpay, Öncel Öziçer,
Reis Çelik, Reyhan Çiçek, Salih Bolat,
Sedat Yurttaş, Selim Temo, Semih
Gümüş, Şeyhmus Diken, Thorvald Steen,
Yaşar Karadoğan, Yaşar Kemal, Yaşar
Seyman, Yılmaz Erdoğan, Zeki Bulduk,
Zülfü Livaneli'nin makaleleri ve
Doğan Hızlan'ın önsözüyle...

**Mehmed Uzun'un muhteşem
anlatımı eşliğinde...**

Oxira te ya xêrê be Mehmed Uzun

Erê Mihemedo! Erê Birawo!
Erê Keko!

Dostê gelê xwe. Xwediyê serencema dirêj. Xwediyê sozê xwe. Îro eyd e. Îro cejn e. Bila tu kes li kincen me yên reş nenêre. Bila li xemginiya me û li zîziya me nenêre. Erê Birawo ez ji kelogirî me. Lê îro eyd e. Îro cejn e.

Li vê axê bi sed salan e cejnên me di nava xemginiyê de û bi dilekî şikestî derbas dibin.

Îro dîsa cejna me, cejneke reş e...

Lê li gel zehmetiyan wê asmin berf û cemedê bihelîne.

Hêviyên me fena hêviyên te ne.

Di quncikê dilê me de ji bo cejnên azad û şahiyên hêviyên me hene.

Mihemedo Birawo!

Dostno, hevalno!

Ey gelê bi me yê bi rûmet. Wê roj were, ew ewrên reş û tarî wê belav bibin.

Hemû nivîskar ne li sirgûnê, ne li girtîgehê, ne li ber ronîya çirayê, lê li ber ronîya stêrkan, li ber ronîya heyvê û li ber ronîya rojê

wê hestên xwe yên azad binivîsin.

Îro ji bo nêzîkirina wê rojê te em anîn cem hev.

Keda te kedekî gelek mezin e.

Li ser rîya Ehmedê Xanî, Melayê Cizirî û Feqiyê Teyran tu meşiyayî.

Xwedan, girtîgeh, sirgûn, tunebûn û tenebûn bû para te.

Lê te tu carî dev ji evîna xwe, dostaniya gelê xwe, zimanhezî û aşîrxweziya xwe berneda.

Dosto, Hevalo!

Hinckan jê re digot zimanê te tune ye, nasnama te tune ye.

Lê wî jî wekî Cegerxwîn digot: Na! Heye û jî şekirê Şamê jî şêrîntir e.

Jê re digotin zimanê te tîra nivîsandinê nake, lê wî digot:

Na! Zimanê min heye, zimane-kî qedim e, zimane-kî dewlemend e.

Wî digot, çanda min heye, çandeke xurt û pîrengî ye

Wekî xaka Mezopotamyaya qedim...

Lê ne tenê bi gotinê, wî romanên mezin afirand û nişanê hemû cîhanê da.

Wekî Ehmedê Xanî wî jî digot ku;

**'Da xelk nebêjin ko Ekrad
Bê marîfet in be esl û binyad
Enwaî millet xudan kitêb in
Kurmanc tenê di bêhesab in'**

Wî jî wekî Xanî dixwest ku ala zimanê kurdî daliqîne li banê gerdûn...

Mihemedo, Hevalo! Dostê gelê xwe!

Tu di tenetiya xwe de, bi çem û kani, teyr û tilûr û çiyayên welatê xwe re axifî.

Te di vê tenetiya xwe de li Hawara Dicleyê guhdarî kir, tu geh li ber dengê dengbêjekî coşiyayî, geh jî te şîna Mirîna Kalekî Rind ê welatê xwe kir...

Di tarîtiya sirgûnê ya bi rengê mirinê de, tu li rohiya evîne geriyayî.

Carnan daketi Bîra Qederê, li wê derê tu bûyî mevanê Mir Celadet, we bi hev re derd û elem û kederên xwe parve kir, te mizgîniya xêrê da Celadet û te jê re behsa serkeftîna şagirtên Hawarê kir, û carnan jî te jê re Destana Egîdekî xwend.

Dostno! Hevalno!

Kekê Mihemedo pir xebitî, pir zehmet kişand û pir jî afirand...

Lê sirgûn û tenetiye û hesretê ew betiland (westand)...

Di şevên sar ên sirgûnê de, wekî mûmekê heliya.

Ji bo şifayê li axa xwe, li gelê xwe vegeriya û bû mevanê amedîyan.

Hezar car mala we ava gelê min!

Bi hezkirina we, bi piştgiriya we îro kekê Mihemedo wekî evîne bû ronahî.

Lî hêleke wî Pîra Deh Derî li hêleke din Çemê Dicle, li hêleki wî Bircên Amedê...

Tim û daîm rûmetên me Wedat Aydın, Musa Anter û Orhan Dogan li benda te ne

Wê te hembez bikin.

Çemê Dicle wê bibe elçî (qasid) di navbera we û Mem û Zînê de.

Ey seydayên min ên bi rûmet!

Dia bikin! Dia bikin. Em hevalê xwe bi rê dikin.

Ya Xwedayê şev û rojan!

Ya Yezdanê Dilovan! Tu cihê wî li bihuştê xwe çêke.

Em jê razî bûn. Tu jî jê razî be!

Ey xortên ciwan!

Îro Mehmed Uzun mevanê we ye; mevanekî pak revan e.

Wî li ser milên xwe hildin û li pênuşa wî xwedî derbikevin.

Bibêjin em sed hezar Mehmed Uzun li vir in.

Wekî Dicle di kuçiyên Amedê de diherîkin.

Ey nivîskarên xort!

Ew ala ku Mehmed Uzun ji Elî Herîrî, ji Ehmedê Xanî, Cegerxwîn, Hejar, Hêmin, Celadet, Osman Sebrî, Erebe Şemo, Rehîmê Qazî û Yaşar Kemal stendibû miha di destê we de ye.

Mesuliyet û barê we gelekî giran e.

Seydayên min! Dost û hevalên min!

Gelê bi min ê rûmet! Rabin! Me xemla mevanê xwe bi gulên rengereng girêdaye.

Em ê wî jî vê jiyane bişînin jiyaneke din.

Hemû kevokên bajarê min! Hêz bidin xwe. Rêz bigirin.

Baskên xwe vekin û li bayê tenik xî. Bifirin!

Kevokek nû çil î spî tev li we dibê.

Rabin! Em ê wî bi rê bikin.

Em giş bi hev re bibêjin oxira te oxira xerê be, heval û birayê ezîz.

Oxira te oxira xerê be!

Em giş lava bikin ji Xwedayê bi şev û roj, bila cihê wî ceneta baqî be!

Em qet te ji bîr nakin!